

„SZBK-napok”

Tudományos ülések
a biológiai központban

Évente egyszer megáll a munka a laboratóriumokban — hogy folytatódhasson az előadótérben. A Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Központjának kutatói minden évben ismertetik és nyilvános vitára bocsátják legfrissebb eredményeiket. Az „SZBK-napok” előadássorozatai és vitái révén a központ különböző intézeteiben dolgozók tájékozódhatnak egymás munkájáról; másrészt, mint-hogy az egész országból hívnak erre az alkalomra szakembereket, a hazai tudományos élet nyilvánossága elé kerülnek a szegedi kutatási eredmények és a hozzáértők vitájában formálódhatnak kutatási irányok.

A tájékoztató-tájékoztató, a kutatómunkában nélkülözhetetlen rendszeres információcseré mellett az is a haszna és a célja az évente megtartott előadássorozatnak, hogy inspirálja az intézet munka-

társait. Ezt az alkalmat használják főleg ugyan az egyes munkacsoportok tevékenységének belső értékelésére: a legjobb előadás, a legjobb előadó díjának, valamint a 30 éven aluli kutatóknak megítélt ifjúsági díjnak rangja van; az intézményen belül a legnagyobb elismerésnek számítanak.

Az idei SZBK-napok mártól, szerdától péntekig tartó előadássorozatában hét nagyobb témakörben és összesen 38 előadás hangzik el. A főbb témák: a napenergia biológiai hasznosítása, rovargenetika, növényi sejtgenetika, nukleinsav-kutatás, membránkutatás, immunológia, fehérjekutatás. A tudományos ülések zárónapján, pénteken dr. Alföldy Lajos akadémikus, az SZBK főigazgatója adja át a tartalmilag és formailag legsikerültebb előadásokért járó díjakat.

Kitüntetés

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa népfremszolgálati tevékenysége elismeréseként Márton Jánosnak, az Agrárgazdasági Kutatóintézet főigazgatójának, a Hazafias Népfremszolgálati Országos Tanácsa titkársága tagjának, az országos elnökség gazdaságpolitikai munkabizottsága vezetőjének — hatvanadik születésnapja alkalmából — a Szocialista Magyarországi Érdemrendet adományozta.

A kitüntetést Pozsgay Imre, a Hazafias Népfremszolgálati Országos Tanácsának főtitkára adta át kedden, a népfremszolgálatban.

BKV szociális központ

A metró kelet-nyugati vonalának Fehér úti végállomása mellett a Budapesti Közlekedési Vállalat szociális központot létesít. Jelenleg a fűtési energiát szállító gőzvezeték kiépítésén dolgoznak a szakemberek, hogy a tél beálltával is folytathassa a munkát.

Julesz Miklós-emlékülés

A hazai orvostudomány egyik kiválóságára, dr. Julesz Miklós egyetemi tanárra emlékeztek tegnap, kedden a Szegedi Orvostudományi Egyetemen. A belgyógyász professzor, az iskolát teremtő endokrinológus halálának tizedik évfordulója alkalmából az 1. számú belgyógyászati klinika önálló endokrin osztálya és kutatólaboratóriuma rendezett emlékülést az egyetem Dóm téri oktatási épületében. A dr. Petri Gábor akadémikusnak, a SZOTE rektorának elnökletével megtartott ülésen dr. László Ferenc egyetemi tanár, az endokrin osztály vezetője mondott emlékesztést.

Dr. Julesz Miklós az 1. számú belklinikai igazgatója volt 1959-től haláláig. A sokrétűség és az eredményesség jellemezte munkásságát. A betegek iránti megértéssel és mély humanizmussal gyógyított, lelkiismeretesen, igényesen oktatta, kitűnő megfigyelőkészségről, elméleti felkészültségről tett bizonyosságot a kutatómunkában, s még közéleti szerepvállalásra is futotta energiájából. Magas színvonalon művelte az egész belgyógyászatot ezen belül pedig különösen az endokrinológiát, a belső elválasztású mirigyek működésével és termékeikkel, a hormonokkal a sajátosságai foglalkozó tudománygyógyító tevékenységének több évtizedes tapasztalatait, tudományos kutatási eredményeit három nagy jelentőségű monográfiában összegezte. Az endokrin betegségek keletkezésének leírását és a kórisma felállítását tartalmazó műve az első ilyen jellegű összefoglaló műve volt a nemzetközi szakirodalomban. Az „Endokrin betegségek gyógyítása és elméleti alapjai” című már a kezelési lehetőségeket főlaboratóriumi monográfiaival együtt a gyakorlati orvosok kézikönyvévé vált. Az endokrin kutatások új útjait mutató eredményeket foglalta össze munkatársival közösen a harmadik monográfiában. Újszerű kutatásszervezés-

sel, a tudományterületével kapcsolatos szakmák összefogásával sikerült olyan hosszú távra szóló tudományos programot kialakítania, amelynek végrehajtásán ma is dolgoznak. A belklinikán létrehozta a ma már önállóan működő endokrin osztályt, és sokat tett az izotópdiaosztikai laboratórium megteremtéséért is. Megszervezte Szegeden az első magyar endokrin szimpóziumot egyik alapítójaként, és később elnöke lett a Magyar Endokrin és Annagcsere Társaságnak. Felismerve tudományterületének interdiszciplináris jellegét, olyan kutatócsoportok kialakításán dolgozott eredményesen melveinek tagjai az alapkutatásban és a klinikai gyakorlatban felmerülő

problémák megoldásával egyaránt sikeresen foglalkozhattak. Sokat tett a nemzetközi tudományos kapcsolatok fejlesztéséért is. Munkásságáért Kossuth-díjat kapott az Akadémia levelező tagja volt.

Gyógyító, kutató és oktató munkájának mai folytatója, a szegedi endokrinológusok legünnepeltebb tudományos eredményeinek bemutatásánál emlékeztek az iskolateremtő tudósra a tegnapi ülésen. Összesen hat előadást tartottak, részben dr. Julesz Miklós kutatásainak közvetlen folytatását jelentő témákból részben pedig francia, holland és amerikai tudósokkal együttműködésben kutatót új témák egészen friss eredményeiről.

Kiállítási napló

Akvarellek a múzeumban

Ritkák az olyan kiállítások, melyek a festészeti technikák egyik legfigyelemre méltóbb ágának, az akvarellnek juttatnak domináns szerepet. A pikturális eljárássoknak és színeknek áttetsző, légséges könnyed műfaja már a középkor óta használatos. Elterjedt Angliában vált az 1700-as évektől. de a múlt századi magyar mesterek is szívesen használták, főleg vázlatok készítésére. Jóllehet a kortárs hazai művészeknél sem idegen a klasszikussá vált festőtechnika, mégis kevesen vannak, akik akvarellképekkel jelentkeznék a közönség előtt, amint ezt most Szekfű János, szegedi festő tette a Móra Ferenc Múzeum kupolagalériájában.

Sugárzó, koloritú lapjain átlátszó, érzékenységgel jeleníti meg a különböző hangulatú környezetet, melyek arcátuk szerint hoi a Maros-tó, a Tisza-part, Hol pedig a tőlünk távol eső Tokaj vidéke, vagy a Keszthelyi táj sajátos szépségei. Világos, levegős atmoszférá-

jú akvarelljai jól érzékelte Szekfű Jánosnak a természet folyton megújuló jelenségeit, kutató, megfigyelő törekvéseit, a szabadban levő fény- és színhatások iránti fogékonyságát, s a bensőséges szemléletből fakadó lírai tájbrázolás módszerét. Néhány olajfestményen, így az Öreg csűr, Kerek kút, Ház a vízparton című alkotásain is az akvarelljeiben felcsillanó kolorit tisztaság érvényesül.

Szekfű János — aki a Szegedi Vasutas Képzőművész Körnek immár több mint három évtizede titkára, ügyvezetője — nem tartozik a lázasan keresők, a minden áron modernkedni akaró festők közé. Pikturális fejlődésében a művész átélések hosszú sora hozta bele a fokozatos tartalmi gazdagodást, egyéni stílusának mind határozottabbá válását. Mint sok művész, ő is a természetből indul ki, annak formáihoz marad hűséges. Festményeiből mégis kiérezzük az egyéni temperamentum formáló erejét, s azt a törekvést, amely a tűnő benyomáson túl képszerűséget, kompozíciós rendet keres. Akvarelljei jellegüknek megfelelően frissek és elevenek. Olyanok, mintha rögtönzöttek lennének, ám ugyanakkor minden képe kiegyensúlyozott, megszerkesztett. Tájképein nem zsúfol össze mindent, amj eleje táru, hanem azt hangsúlyozza, amit a látottól a szín-nel fényvel és vonallal kifejezhető. Ezt tanúsítják többek között a Szemerklődés, az Átszűrődő napfény és a Vegetáció című finom megfigyeléseket tükröző természetportréi is.

A múzeumban megnyílt akvarelltárlat minden biznnyal kedvező fogadtatásban részesül, e gyöngéd hatású fúfajt kedvelők körében. Ahogyan az irodalomban sokakat inkább a költészet, mint a próza vonz, úgy a képeket szeretők táborában is számosan az intim, jellegű vízfestményekben gyönyörködnek inkább. Mert az igazi, a szinte súlytalan színharmóniájú akvarell — melvekre szép példákat találunk Szekfű János kollekciójában is — olyanok, mint azok a pár soros versek, ahol benyomásonyi rövidséggel énekli meg valaki a látott tájak, vidékek szépségeit, s boldog azonosulását a természettel.

Szeles Zoltán

Csiszár-színház

Behan-premier, vendégrendezővel

Nem panaszkodhatom, jó periódusú színházakat sikerült kifognom a pályakezdő évekre — tárja szét karját, gyűjt cigarettára Csiszár Imre, a miskolci színház művészeti vezetője október eleje óta próbál a Kisszínházban, lakik az újszegedi garzonban, pendlik a maga kis Bermuda-háromszögében Budapest, Miskolc és Szeged között.

A színházban bennük az idegszába, praktikusabb javaslatom van. Legyen vendégünk a szerkesztőségben, mifelénk treuga Dei honol.

— A pályakezdő éveknél tartottunk.
— Miskolcon rendeztem a diplomamunkámat, az első szerződésem Ruszt mellé szólt Kecskemétre, a második Székely Gáborhoz Szolnokra, azt hiszem, nem kell részleteznem. Jó passzban kerültem tehát vissza Miskolcra, ahol a negyedik szezonom indul.

— Szegeden vendégrendező.
— Amióta Miskolcon vagyok, először vállaltam külső feladatot, talán ez is érthető, az otthoni teendők nagyon lekötöttek. Most is azután jöttem csak, hogy az évadunk elindult, túljutottunk az első bemutatásokon. Major Tamás is próbálja a Szegedi szeggett.

— Behan darabját, A túszt, választotta vagy kiáltotta?

— Sándor János ajánlotta, de ismertem. Zsákmacskákat egyébként sem válok, s kivált olyan feladatokhoz vonzódom, melyeknek a mához van köze, napjaink problémáiról készítek töprengésre a nézőt. Így korunk égető kérdése: mennyire lehet megalázni az emberi méltóságot, szabadságjogot. A világpolitika csak úgy hemzseg a túszyügyektől, emberrablások, repülőgépek eltérítések sora-koznak az újságok napi híreiben. Behan darabja sem közvetlenül a túszyzedés egzisztenciális, morális ténvét elemzi, hanem azt a kérdést járja körül, miként lehet ezeket kihasználni igen kétes eszméramlatokra.

— Behan-nek két drámája van, s a másik, a Reggeli üvöltés is, némileg hasonló szituációban zajlik. Egyetlen nap, egyetlen éjszaka a kivégzésre váró elítélte, aki meg sem jelenik a színen. A darabot az egzisztencialista dráma csúcspontjának is mondták.

— A Reggeli üvöltésben

látszólag szabadsághelyzet van, persze csak látszólag. Kitűnő darab, de valamelyest elszigeteltebb közegben játszódik, vagyis ha választani lehet, A túszt rendezem szívesebben, mert aktuálisabb. Egy levitézett bordélyház elevenedik meg a néző előtt, ahol valamikor IRA-forradalmárokat rejtgettek, csak hogy a tulajdonosoknak meg kellett élniük valamiből, ezért nem lehetek válogatósok. Ide hozzák az írt Köztársasági Hadsereg túszt, egy fiatal angol katonát, akit azért fogtak el, hátha az angolok is megkímélik a náluk raboskodó ugyancsak fiatal IRA-katona életét. Közben kiderül, bement a rádió, másnap reggel, az írt fiút fölkitűzték Belfastban, vagyis hát az angol fiatalember élete is megpecsételődött. Hanem a garnizáló lakói megszeretik, ajnározzák, mert az értelmetlenül kiszolgáltatott lényt fedezik föl benne. Olyasfajta szituáció ez, mint amikor karácsonyi készülétkben a szülők vásárolnak egy halat, hazaviszik, beleteszik a vízzel teli fürdőkádba, a kisgyerek eljátszozdik azzal, majd amikor eljön az ideje, vascsora lesz belőle, föltalálják az ünnepi asztalra, melynek láttán a gyerek sírógörcsöt kap. Rádadásul Behan darabja költői, bár racionális megoldást ad: a fiút senki sem végzi ki, repdóri járőr sortűze, tehát eltűnt, vagy olytja ki életét.

— Először dolgozik szegedi színesekkel.
— Sok kitűnő karaktert, ziccerszeretpet kínál A túszt, s meg kell mondanom, jó hangulatban folynak a próbák. Barta Mária és Mentés József nagy tehetségű színészek, a rendező minden rezdülését érzékeli, fogják, reagálják, s maguk is ötletekkel sietnek segítségemre. A társulat egészen tapasztalt, alakulófélben van. Több reményteljes fiatal ismertem meg, s bár igazán alkotó légkörű csapatnak még hiányzik, a lelkesedésük sok mindent pótol. Mészijót a kecskeméti vendégművész.

Kölgessy György játssza, s a többiek: Zágóni Zsolt, Karancz Katalin, Jachinek Rudolf, Szirmai Péter, Galló Bence, Kaskó Erzsébet, Szabó István.

— Már a beszélgetésünk elején szóba került, a jó gazda messziről is vigyázza a nyáját, Csiszár Imréné az

annál érthetőbb, mivel pár esztendőbe került új alapokra helyezni a miskolci színházat, fazoni szabni a működésének. A különböző kritikák, publikációk szerint ez sikerült.

— Hosszú lenne most beszélni erről, inkább elmondanám a magam színház eszményét. Először is körülnézek, milyen a közönség. Kik járnak színházba és kik nem, milyen gyakran vagy ritkán, van-e úgynevezett sznob réteg, milyen a színház és a sajtó viszonya stb. A környezet tanulmányra azért van szükség, mert alapvetően nem a színház változtatja a közönséget, hanem fordítva. Második lépés: a főtároló képhez megfelelő csapatot szervezni. Nemcsak színészekre gondolk persze; rendezőkre, szervezőkre, zenészekre, műszakiakra stb. Nomármost, ha a kettő összejön, indulhat az effektív munka egy olyan színházi stílus kialakítására, működtetésére, mely sajátzserű, másikkal össze nem teveszthető. Bonyolult folyamat tehát, hiszen egyebet ne említsék, a csapatépítéshez például helyre kell állítani a művészi értékréndet, mert egy olyan társulatban, ahonnan sokan távoznak, a második garnitúra lép elő elsőnek, s ez fejtetőre állíthatja a szakmai viszonylatokat; a félreértéseket ki kell küszöbölni, új szerzeményekkel helyrebillenteni a méltányos, igazságos művészi arányokat, ebben a közegben megmérni a tagokat, hogy aki nem fogadja el, távozhassék. A konfliktusokat persze így sem küszöbölhetjük ki, de ezek már természetesen lesznek, mivelhogy a konfliktus a színház, a színjátszás lényege. Ma már Miskolcon, úgy hiszem, egyenesbe kerülünk. Brendan Behan tragikomédiáját. A túszt, pénteken este 7-től mutatják be a Kisszínházban.

N. I.

Munkarendváltások

A rendelkezések értelmében december 11-én, szombaton és 1983. január 2-án, vasárnap pénteki munkarend szerint kell dolgozni. December 24-én pénteken szabadnap. December 31-én, pénteken pedig heti pihenőnap lesz.

Jövőre, 1983-ban az ünnepek szombat, vasárnap, hétfői napokra esnek, ezért ünnepek körüli munkarend-változtatás nem lesz.

Antifasiszta ellenállók köszöntése

Szegeden, az MSZMP Csongrád megyei bizottságán tegnap, kedden délután ünnepélyes keretek között nyújtották át az új tagkönyveket a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége megyénkben élő tagjainak. Erre a találkozóra abból az alkalomból került sor, hogy a Partizán Szövetség szervezeti kerete és jellege megváltozott. A Partizán Szövetség régi veteránjai kapták meg az új szervezet tagságát igazoló dokumentumokat.

Az ünnepségen Gyárfás

Mihály, a megyei pártbizottság titkára köszöntötte az antifasiszta ellenállási mozgalom harcosait, majd dr. Horváth Károlyné osztályvezető méltatta a magyar antifasiszta harc jelentőségét. Dr. Nagy Gábor, a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége országos bizottsága elnökségének tagja, nyugalmazott vezérőrnagy, a történelemtudományok kandidátusa szölt a közelmúltban megalakult szervezet munkáiról.

Az ünnepi találkozáson 38 ellenálló harcos vehette át új tagsági könyvét.

Magyar—angol kamarai kapcsolatok

Kedden a Magyar Kereskedelmi Kamarában jubileumi megemlékezést tartottak a brit tagozat fennállásának 20. évfordulóján.

Az ünnepségen — melyen részt vett Bryan Capledge, Nagy-Britannia és Észak-

Írország Egyesült Királyság budapesti nagykövete is — Kallós Ödön, a Magyar Kereskedelmi Kamara társelnöke és Sir David Steel, a Londoni Kereskedelmi és Iparkamara elnöke értékelte az eddigi együttműködés eredményeit.

A jubileumi megemlékezés alkalmával hangsúlyozták, hogy a továbbiakban még nagyobb szeretet kell vállalni a kamaráknak a vállalatok közötti szorosabb kapcsolatok kialakításában. Az elmúlt években ugyanis a két ország közötti kereskedelmi forgalom csak igen lassan növekedett.